

INFORMATIEMAP SAMENGAAN VERENIGINGEN

Auteur: Dhr. C.G. Steijvers

Inhoud

Inleiding	3
Wanneer samengaan?	3
Onmogelijkheden	4
De voordelen van samengaan	5
Bestuurlijk	5
Financieel	6
Tentoonstellingen	6
Andere verenigingsactiviteiten	6
De nadelen van samengaan	7
De start	7
De weg naar samengaan	9
De vorm van samengaan	10
Weerstand	12
Notulering en presentielijsten	13
Bedrijf propaganda	14
Breng weerstanden in kaart	14
Nawoord	15

Inleiding

Het gaat niet goed met de georganiseerde dierenliefhebberij. Het aantal leden vermindert door vergrijzing en sterfte. De jeugd voelt zich niet meer tot deze vorm van vrijetijdsbesteding aangetrokken. Over de oorzaken kunnen we uitweiden. Maar dat heeft in de context van deze informatiemap geen zin. We moeten helaas uitgaan van een cultuurverandering in de samenleving waar we weinig tot geen invloed op hebben.

Dat houdt al meteen een belangrijke boodschap in. De meeste liefhebbers die de vergaderingen en andere bijeenkomsten van hun vereniging bijwonen, kennen wel de situaties waarin opgewonden leden roepen dat er “iets” moet gebeuren om de trend te keren. Ze verwijten de besturen dat deze dat “iets” niet doen. Wordt er echter gevraagd wat dat “iets” is, dan staat men met de mond vol tanden. Het heeft dan ook geen enkele zin verwijten en beschuldigingen in het rond te strooien. Niemand heeft immers een afdoend antwoord.

Om het probleem nog scherper te stellen: het zou best eens zo kunnen zijn dat de dierenliefhebberij zoals wij die kennen over enkele decennia niet eens meer bestaat. Dat kunnen wij dan onverteerbaar vinden, maar de mensen die dan leven zijn er waarschijnlijk niet minder gelukkig om.

Dat alles betekent niet dat we de handen maar in de schoot moeten leggen. Het meest dringende probleem is dat veel verenigingen het ondertussen niet meer redden. En voor dat probleem is er wel degelijk een oplossing, namelijk samengaan!

Op landelijk niveau is er steeds meer contact tussen organisaties van allerlei vormen van dierenliefhebberij. Ook onze Bond doet daar volop aan mee. Een zeer positieve ontwikkeling. Helaas vindt er ten aanzien van het samengaan van lokale en regionale verenigingen die bij onze Bond zijn aangesloten geen enkele regie plaats. Iedere vereniging die iets in de richting van samengaan wil ondernemen, zal het het wiel zelf opnieuw moeten uitvinden. En als het samengaan dan allerlei niet voorziene consequenties blijkt te hebben, ziet men er maar van af. Er zijn zelfs verenigingen die de mogelijkheden van samengaan niet eens onderzoeken. Zo'n vereniging heft zich dan maar op met als resultaat verlies van leden en vermogen (geld, materialen, kennis, ervaring en goodwill).

Deze informatiemap wil handvatten bieden aan verenigingen die willen samengaan. De map is geschreven vanuit de ervaringen die enkele verenigingen in zuidoost Groningen tot nu toe hebben opgedaan. Uiteraard zijn die ervaringen beperkt. De map is dan ook niet af. We nodigen iedereen die andere ervaringen en/of inzichten heeft uit om de map aan te vullen.

Wanneer samengaan?

Gelukkig zijn er ook nog verenigingen die ruim in de leden zitten en waarvan een voldoende aantal van hen in een of andere vorm voor de vereniging actief is. Er bestaat dan geen enkele behoefte of noodzaak tot samengaan met een buurvereniging. Toch zegt het aantal leden niet alles.

Iedere vereniging kent een kern van actieve leden die zich tevens verantwoordelijk voelen voor de gang van zaken. Buiten die kern zijn er leden die weliswaar betrokken zijn en ook bereid zijn hun handen uit de mouwen te steken als hen daarom gevraagd wordt, maar die zich niet willen binden aan langlopende afspraken. Ten slotte is er de groep van inactieve of consumerende leden. Zij genieten wel de voordelen die de vereniging hen te bieden heeft, anders zouden ze ook geen lid

zijn, maar dragen niets bij aan de werkzaamheden die verricht moeten worden. Deze laatste categorie is meestal de grootste. In de vogelliefhebberij worden ze wel aangeduid als “boekjesleden” omdat ze in hoofdzaak lid zijn om het maandblad van de Bond te ontvangen. Men laat zich wel eens denigrerend uit over deze categorie. Maar daar is geen enkele aanleiding voor. Zuiver praktisch gezien brengen consumerende leden geld op. Ze betalen immers contributie terwijl ze de vereniging nauwelijks iets kosten. Maar los van dat praktische gezichtspunt: het staat iedereen vrij op welke wijze men lid van een vereniging wil zijn. En er zijn mensen die bij een vogelvereniging consumerend lid zijn en bij bijvoorbeeld een voetbalclub tot de actieve kern behoren.

Wanneer de verhouding tussen de eerder genoemde categorieën zoek is, met name wanneer het aantal actieve leden en bestuursleden te klein is in verhouding tot het totale aantal leden, kan er ook in een grote vereniging wel degelijk de vraag opkomen of samengaan niet een oplossing vormt. Verder zullen ook de grote en goed functionerende verenigingen vroeg of laat met het algemene probleem van de teruglopende belangstelling in de vogelliefhebberij en dus daling van het aantal leden te maken krijgen.

Op een internetsite lazen we in de taal van een organisatiedeskundige: “Samengaan vanuit een ontwikkelingsmodel is beter dan samengaan vanuit een crisismodel”. Met andere woorden, men moet niet te laat beginnen met het aan de orde stellen van samengaan. Als men er pas over begint wanneer bestuursfuncties niet meer vervuld kunnen worden, is men rijkelijk laat. Een zittend bestuur moet zich altijd afvragen of er wel voldoende potentiële opvolgers zijn. Is dat niet het geval, kaart dat dan aan bij de leden. Datzelfde doet zich voor wanneer tentoonstellingen en andere verenigingsactiviteiten door gebrek aan menskracht en/of deelnemers niet meer te organiseren zijn. Ook zo'n situatie komt niet van vandaag op morgen. Men kan het zien aankomen. Begin dus ook op tijd met werken aan de oplossing.

Het grote nadeel van het te laat beginnen met een proces tot samengaan is dat er te veel druk ontstaat. Leden die plotseling geconfronteerd worden met een half bestuur dat niet meer in staat is iets op poten te zetten, worden onrustig en gaan zich bezorgd maken. In zo'n sfeer ontstaan snel conflicten. En dat kan, in een toch al kwetsbare situatie, wel eens de nekslag voor de vereniging worden. Los daarvan, een proces tot samengaan vergt goed bestuur. En als dat er niet meer is, komt men ook niet meer tot samengaan.

Een bestuur dat op tijd de mogelijkheid van samengaan ter sprake brengt, schept een situatie waarin de leden in alle rust over dit onderwerp kunnen praten. Er hoeven immers niet meteen besluiten te worden genomen. Men kan er maanden, misschien zelfs wel jaren voor uittrekken. Daarbij moet wel worden opgemerkt dat er een valkuil bestaat, namelijk het oeverloos discussiëren met de al dan niet bewuste bedoeling besluitvorming te voorkomen. Daar komen we nog op terug.

Onmogelijkheden

Er zijn situaties waarin het geen zin heeft initiatieven tot samengaan te nemen. In de tijd dat verenigingen nog ruim in de leden zaten, kwam het wel voor dat er, ook nog wel om de meest pietluttige dingen, heftige onenigheid ontstond. Als de tegenstellingen niet meer te overbruggen waren, lag het voor de hand zo'n vereniging te splitsen. Menige grotere plaats kent tot op de dag vandaag twee of zelfs nog meer vogelverenigingen met een dergelijke geschiedenis. Dat zou op zich nog geen onoverkomelijk probleem zijn, maar wanneer de mensen die bij de splitsing waren betrokken nog steeds bestuursfuncties vervullen en de “wonden” nog vers zijn, kan dit een samengaan blijvend verhinderen.

Een vergelijkbare situatie doet zich voor wanneer er ooit eens een groep leden kwaad bij de ene vereniging is weggelopen en zich bij een buurvereniging heeft aangesloten. Ook dan kan

samengaan met de oude “vijanden” onmogelijk zijn.

En dan is er nog een verschijnsel dat we ook in de politiek kunnen waarnemen. Er worden in Nederland aan de lopende band nieuwe partijen opgericht. Na enkele maanden vallen ze echter meestal al weer uiteen. De hoofdreden is dat het de oprichters ontbreekt aan de zelfdiscipline die nodig is om in een organisatie te functioneren. Partijbijeenkomsten verworden dan tot arena's waar iedereen met iedereen vecht om de macht. Gevestigde partijen hebben daar minder last van. Hun actieve leden zijn doorgaans ook kandidaat voor goed betaalde openbare bestuursfuncties. En wie zich niet schikt, komt niet voor zo'n functie in aanmerking. De disciplinerende komt daar van buiten het individu.

Verenigingen waarin mensen met dezelfde liefhebberij zich organiseren, moeten het hebben van zelfdiscipline van de (bestuurs)leden. Er valt van buitenaf weinig af te dwingen. Wanneer het samengaan van verenigingen bewerkstelligt moet worden door grote ego's die elkaar geen duimbreed willen toegeven, wordt dat samengaan onmogelijk. Dan verloopt het net zo als bij beginnende politieke partijtjes, na enkele bijeenkomsten gaat men met de grootste ruzie uiteen.

Men zou kunnen zeggen dat bestuurders die een samengaan onmogelijk maken, vervangen moeten worden. Maar zo simpel ligt het niet. Een belangrijk motief om samen te gaan is nu net het grote tekort aan bestuursleden dat zich overal voordoet. Meestal zijn er gewoon geen vervangers.

Om in dit soort situaties toch een samengaan tot stand te brengen, zal regie van buitenaf nodig zijn. Daarvoor komen het district en de Bond in aanmerking. Helaas loopt ook menig district op z'n laatste beentjes. Een dergelijke taak kan men er niet bij hebben. Het is ook maar de vraag of de Bond dit, wat menskracht betreft, aan kan. Een van bovenaf ingrijpen bij verenigingen zit ook niet in de cultuur van de vogelliefhebberij. Er wordt (te?) veel belang gehecht aan de autonomie van de verenigingen.

(Bestuurs)leden die denken over het samengaan van hun vereniging met een of meer buurverenigingen doen er wel goed aan eerst te onderzoeken of dit samengaan überhaupt wel kans van slagen heeft. Wanneer dit, bijvoorbeeld om redenen zoals hiervoor aangegeven, uitgesloten is, kan men beter geen pogingen wagen. Men raakt dan alleen nog maar verder van huis. In een uiterste geval zal men dan het afsterven van een vereniging, met alle daaraan verbonden nadelen, moeten slikken.

De voordelen van samengaan

Bestuurlijk

Het is nu zo dat veel verenigingen door enkele mensen in de benen worden gehouden. Tweekoppige besturen waarbij één persoon voorzitter, secretaris en ringcommissaris is en een tweede het penningmeesterschap vervult, zijn bepaald geen uitzondering. Er hoeft dan maar weinig te gebeuren en de vereniging komt helemaal zonder bestuur te zitten. Het is ook niet zo dat iedereen zomaar één van die drie kernfuncties (voorzitterschap, secretariaat en penningmeesterschap) kan uitoefenen. Men zal daar toch de kwaliteiten voor in huis moeten hebben. Een goede voorzitter hoeft geen goede secretaris te zijn, een goede secretaris geen goede penningmeester etc. Incapabele bestuurders die hun positie te danken hebben aan het afwezig zijn van geschikte kandidaten zijn niet alleen een teken van afsterven van een vereniging, ze zullen dit afsterven doorgaans ook nog versnellen.

Wanneer enkele verenigingen die met zo'n onvolledig bestuur zitten samengaan, is er een grotere kans om een voltallig en goed functionerend bestuur te vormen. Bij samengaan neemt het totaal

aantal leden uiteraard ook toe. Dat vergroot de vijver waaruit men tijdelijke vervangers en toekomstige bestuurders kan putten. Het belangrijkste aandachtspunt voor iedere bestuurder, werk steeds aan je opvolging, wordt maar al te vaak vergeten.

Financieel

Ten aanzien van financiële reserves zijn er grote verschillen tussen vogelverenigingen. Er zijn verenigingen die nog maar nauwelijks geld op hun bankrekening hebben staan. Anderen daarentegen hebben in het verleden, toen dat nog mogelijk was bijvoorbeeld door het organiseren van vogelmarkten, zoveel geld opgepot dat ze onder de huidige omstandigheden niet eens meer weten waaraan ze het nog kunnen uitgeven. Dat het samengaan van enkele financieel noodlijdende verenigingen voordelen biedt, behoeft geen betoog. Maar ook een vereniging met veel geld en een bestuur dat geen daadkracht meer kan opbrengen, gaat erop vooruit wanneer er wordt samengegaan met een arme vereniging die nog wel de bestuurlijke energie heeft om beleid te maken en uit te voeren.

Bij deze laatste situatie past een waarschuwing. Het samengaan van een rijke met een arme vereniging kan bij leden van de rijke vereniging enorme weerstanden oproepen. Daar komen we nog op terug.

Tentoonstellingen

Een vogelvereniging hoort meer te doen dan alleen maar een jaarlijkse show te houden. Dat neemt echter niet weg dat deze jaarlijkse show voor veel leden het hoogtepunt in de verenigingsactiviteiten betekent.

Maar een dalend aantal leden betekent uiteraard ook een dalend aantal mensen dat bereid is het bestuurlijke en praktische werk dat met een tentoonstelling gepaard gaat uit te voeren. Wanneer we het aantal verenigingen met het aantal gediplomeerde surveillanten vergelijken, kunnen we ons niet voorstellen dat iedere vereniging momenteel over minstens één gediplomeerd surveillant beschikt. Terwijl er voor de uitvoering van dat werk toch minstens drie voor een enkele show nodig zijn. Ook het aantal inzenders en het aantal ingezonden vogels wordt almaar minder. De hoogte van de vaste kosten die aan het organiseren van een vogelshow verbonden zijn, is niet afhankelijk van het aantal inzenders en/of het aantal ingezonden vogels. Die kosten lopen door. Als dan ook nog de inkomsten minder worden, mag het duidelijk zijn dat het organiseren van een vogelshow moeilijk of zelfs geheel onmogelijk wordt. Menige vereniging is er dan ook al mee gestopt.

Het samenvoegen van enkele kwakkelende tentoonstellingen tot één grote show biedt uiteraard de oplossing. En dan niet alleen voor de traditionele shows. Het is toch hoog tijd om naast deze traditionele shows aandacht te besteden aan andere aspecten van de vogelliefhebberij, aspecten die ook en vooral aantrekkelijk zijn voor leken. We verwijzen daarvoor naar een artikel van Lou Megens in "Onze Vogels" van december 2019.

Andere verenigingsactiviteiten

Zoals hiervoor al gesteld, de activiteiten van een vogelvereniging horen niet beperkt te blijven tot het houden van een jaarlijkse tentoonstelling. Als andere activiteiten kunnen we noemen: ledenavonden, lezingen, uitstapjes of het uitgeven van een periodiek. Dat hoeft niet altijd direct aan de vogelliefhebberij gerelateerd te zijn. Een ledenbarbecue kan belangrijker zijn voor de saamhorigheid binnen de vereniging dan de jaarlijkse show. Ook het organiseren van dit soort activiteiten kan voor een kleine vereniging een te grote last worden. Enkele samengevoegde verenigingen kunnen het dan wel.

Het promoten van de vogelhobby is een activiteit die voor iedere vereniging toch een grote prioriteit zou moeten hebben. We geven een voorbeeld uit de praktijk. Een in een gemeente werkzame stichting voor maatschappelijk werk wil scholieren in contact brengen met het

verenigingsleven. De stichting doet het nodige voorwerk, de verenigingen moeten de verdere invulling geven. En dan moet de vogelvereniging afhaken omdat er geen menskracht en materiaal is om dit uit te voeren! Terwijl we zitten te springen om jeugdleden! Dit toont toch duidelijk aan dat we in een neergaande spiraal zitten. En die neergaande spiraal kan nooit doorbroken worden door een aantal los van elkaar staande kleine verenigingen.

De nadelen van samengaan

Het samengaan van verenigingen heeft een aantal in het oog springende nadelen. Hoe men het ook wendt of keert, er zullen altijd leden blijven die het met de gang van zaken niet eens zijn en hun lidmaatschap opzeggen. Wanneer ze zich dan bij een vereniging aansluiten die buiten het samengaan blijft, gaan ze in ieder geval niet voor de georganiseerde vogelliefhebberij verloren. Maar als ze helemaal stoppen met hun hobby of hun hobby buiten verenigingsverband voortzetten, betekent dat wel degelijk verlies. Ieder lid is er één. Het ledenverlies kan overigens wel beperkt worden door zorgvuldig om te gaan met weerstanden. Daar komen we nog op terug.

De bestaande verenigingsculturen verdwijnen. Dat hoeft niet altijd een verlies te zijn. Cultuurkenmerken kunnen immers ook uitgesproken negatief zijn. En dan is het maar goed dat ze verdwijnen. Maar over het algemeen voelen leden zich thuis bij hun eigen club. Dat geldt al helemaal voor de oudere leden die al vele jaren lid zijn. Vaak behoren ze zelfs tot de oprichters van de vereniging. En dan te moeten meemaken dat alles wat je in die jaren hebt opgebouwd zomaar verdwijnt, dat valt niet mee. Het hoeft niet onvermijdelijk tot weerstand tegen een samengaan te leiden. Ook de leden van het eerste uur kunnen wel degelijk inzien dat het op een bepaald moment niet verder kan. Maar pijnlijk blijft het.

Het is mogelijk dat goodwill die door de jaren heen is opgebouwd, verloren gaat. We moeten daarbij denken aan de relaties met sponsors, adverteerders en overheidsinstanties. De plaatselijke middenstand is vaak wel bereid plaatselijke verenigingen te steunen, maar betrokkenheid bij verenigingen die regionaal actief zijn, ligt minder voor de hand. Datzelfde gaat op voor gemeenten. Het subsidiebeleid van gemeenten biedt toch al steeds minder ruimte. Wanneer een vereniging samengaat met een vereniging uit een andere gemeente kan dat wel eens een signaal zijn om voorgoed met gemeentelijke subsidiëring te stoppen.

Het samengaan kan geld kosten. Afhankelijk van de wijze waarop men samengaat kan het zelfs om grote bedragen gaan. Ook daar komen we nog op terug.

Het zal echter iedereen opvallen dat de lijst met nadelen aanmerkelijk korter is dan de lijst met voordelen.

De start

Een bekend spreekwoord luidt: "Alle begin is moeilijk". Dat gaat zeker op voor het samengaan van vogelverenigingen. Wie neemt het initiatief? En hoe ziet dat initiatief eruit? Al bij het nemen van de eerste stappen kunnen er dingen mis gaan die later moeilijk of niet meer te herstellen zijn.

In de praktijk zullen bestuursleden van naburige verenigingen wel contact met elkaar opnemen wanneer er ideeën leven over samengaan. In een eerste bijeenkomst kunnen contouren worden uitgezet. Dat kan door een handjevol mensen gebeuren. Maak niet de fout er meteen iedereen bij te betrekken. Hoe meer mensen er zich in dit stadium mee bemoeien, des te groter is de kans dat het initiatief verzinkt in totale chaos.

Bij het uitzetten van contouren moeten we op de eerste plaats vaststellen welke verenigingen in beginsel in aanmerking komen om samen te gaan. Het beste is een regio af te bakenen. Eigenlijk is dit een taak van een meer centrale regie, bijvoorbeeld een district of de Bond. Maar we hebben eerder al aangegeven dat zoiets op dit moment niet aan de orde is.

Verder dient men taken vast te stellen en voorlopig toe te wijzen. Het gaat dan vooral om de functies van voorzitter en secretaris.

De tweede stap is dan de besturen van alle verenigingen in deze regio uit te nodigen voor een avond waarop iedereen zijn/haar zegje kan doen. Vat dat niet te licht op. Ook hier schuilt weer het gevaar van chaotische toestanden waar geen mens iets mee opschiet. Wanneer mensen na zo'n avond naar huis gaan met een vervelend gevoel, zal dat een daadwerkelijk samengaan bemoeilijken. Het komt hier vooral aan op goed voorzitterschap. Iedereen aan het woord laten maar tegelijkertijd het luidruchtige defaitisme dat op dergelijke bijeenkomsten altijd weer de kop op steekt de wind uit de zeilen nemen, het is bepaald geen simpele opdracht. Overigens, de hardnekkigste defaitisten zullen niet eens komen opdagen. Niet dat ze daarmee uit beeld zijn, integendeel. Maar daar komen we nog op terug.

Zo'n bijeenkomst kan officieel geen enkel besluit nemen. Besluiten kunnen slechts door de afzonderlijke verenigingen in hun ledenvergaderingen worden genomen. Benadruk dat ook. Het is slechts de bedoeling informatie uit te wisselen, de stemming te peilen en misschien al een volgende stap te zetten. Die volgende stap is het formeren van een werkgroep die een plan tot samenvoeging gaat uitwerken.

Het is heel goed mogelijk dat de bestuurders eerst met hun leden willen overleggen voordat er een werkgroep kan worden geformeerd. Neem daar de tijd voor. Maar laat het ook niet versloffen. Spreek een tijdstip af waarop men weer samen komt.

Wat te doen met de afhakers, de verenigingen die niet reageren op de uitnodiging of van meet af aan duidelijk maken niets in samengaan te zien? Er valt niets anders te doen dan dat te accepteren. Maar houdt wel de deur open. De zekerste manier om een deur voorgoed dicht te knallen is reageren vanuit frustratie, verwijten gaan maken of beschuldigingen uiten. Door de nood gedwongen kan een afhaker wel na kortere of langere tijd van houding veranderen en toenadering zoeken.

De werkgroep zal niet alleen een voorzitter en een secretaris moeten aanstellen. Omdat er ook nu ook structureel kosten gemaakt gaan worden, denk aan zaalhuur en porto, dient er ook een penningmeester te komen.

Het ligt voor de hand dat de deelnemende verenigingen gezamenlijk die kosten gaan dragen. En daar komt een specifieke moeilijkheid om de hoek kijken. Er zal iemand aansprakelijk moeten zijn voor de kosten. Wanneer daar niets over geregeld wordt, zijn alle leden van de werkgroep hoofdelijk aansprakelijk. Het zal niet om erg grote bedragen gaan en de periode waarvoor de aansprakelijkheid geldt, is te overzien. Men kan er dus voor kiezen het risico te nemen.

Een andere mogelijkheid is het oprichten van een rechtspersoon. Dat zal dus een aparte vereniging met volledige rechtsbevoegdheid moeten zijn. Het oprichten van zo'n vereniging kost geld. Een gang naar de notaris is noodzakelijk. De meeste notarissen rekenen rond de € 400 voor het opstellen van een notariële akte waarbij een vereniging wordt opgericht. Statuten zijn ook vereist, hetgeen veel werk betekent. En dat allemaal voor een werkgroep die zich na het bereiken van haar doel weer zal opheffen. Het mag duidelijk zijn dat deze keuze niet voor de hand ligt.

Indien men de hoofdelijke aansprakelijkheid wil omzeilen, kan men het beste de werkgroep onderdeel laten zijn van één van de deelnemende verenigingen. Iedere handeling van de werkgroep gaat dan in juridisch opzicht uit van die vereniging. Haar penningmeester neemt plaats in de werkgroep en regelt de financiën. De overige verenigingen verbinden zich middels een herenakkoord tot het bijdragen in de kosten. Er resteert dan alleen het risico dat bij mislukking van het samengaan het

herenakkoord niet wordt nagekomen en de vereniging die aansprakelijk is voor de gemaakte kosten opdraait.

De weg naar samengaan

Men kan voor samengaan een bepaalde vorm kiezen maar de weg naar die vorm is even belangrijk. De mooiste plannen zijn gesneuveld omdat niemand aandacht schonk aan de manier waarop het plan verwezenlijkt kan worden. Men komt dan met een afgerond geheel in een vergadering, de leden krijgen een gevoel van “dit is slikken of stikken” en gaan met de kont tegen de krib. Wanneer de plannenmakers dan ook nog eens gefrustreerd reageren en de boel er bij neer gooien, is niet alleen alle werk voor niks geweest, maar is het bereiken van het doel voor jaren terug gezet.

De vorm van samengaan en de weg er naar toe zijn sterk van elkaar afhankelijk. En om het nog moeilijker te maken: de weerstanden die te verwachten zijn, spelen ook nog eens een grote rol. Om er toch wat grip op te krijgen, maken we een enigszins gekunstelde constructie waarbij we eerst de weg naar samengaan behandelen, dan de vorm van samengaan en tenslotte de weerstanden.

Een weg afleggen gebeurt in de tijd. Neem die tijd! Bestuurders kunnen vanuit het inzicht dat samengaan echt nodig is teveel haast hebben. Weerstanden kunnen maar zelden van de ene op de andere dag doorbroken of omzeild worden. Breng de te verwachten weerstanden in kaart. Stel dan vast hoe er het beste met deze weerstanden kan worden omgegaan. Zowel in de vaststelling als in de uitvoering kan heel wat tijd gaan zitten.

Schiet ook niet door naar het andere uiterste. Als een probleem van een oplossing is voorzien, sluit het dan af. Ter vergadering is dat een taak van de voorzitter. De secretaris legt een en ander duidelijk vast in de notulen. Dan wordt er over gegaan tot actie. Wie onderneemt die actie en binnen welke termijn? Het is handig wanneer de secretaris na iedere vergadering een besluitenlijst opstelt waarin dit wordt vastgelegd. Bij de eerstvolgende vergadering wordt die besluitenlijst doorgenomen en kan alles wat klaar is, worden afgevinkt.

Een goede en voor de hand liggende mogelijkheid om het samengaan voor te bereiden, is het gezamenlijk organiseren van verenigingsactiviteiten. Stel verenigingsavonden waarop een spreker komt open voor de andere verenigingen. Vaak gebeurt dat al uit noodzaak. Een enkele vereniging krijgt immers maar zelden “de zaal vol”. Maar ook het houden van gezamenlijke tafelkeuringen, uitstapjes en dergelijke kan worden aangegrepen om de onderlinge kennismaking van de leden van de verschillende verenigingen te bevorderen. Een gezamenlijke jaarlijkse tentoonstelling is natuurlijk de parel op de kroon. Het is mogelijk daar eerst nog een tussenstap in te maken. Dan houdt men de verschillende verenigingstentoonstellingen op één en hetzelfde tijdstip in één en dezelfde zaal.

Op bestuurlijk vlak kan er ook al het een en ander gebeuren. Wanneer bij een vereniging een bestuursfunctie niet meer vervuld kan worden, kan een functionaris uit een andere vereniging bij springen. Men krijgt dan bijvoorbeeld de situatie waarbij twee of meer verenigingen één secretaris of penningmeester hebben. Tegenwoordig gebeurt dit al wel noodgedwongen wanneer er van samengaan nog niet eens sprake is. Het voorzitterschap leent zich natuurlijk moeilijk voor deze constructie. Tot de belangrijke taken van de voorzitter behoren immers aanspreekpunt en vertegenwoordiger zijn voor de leden. Als iemand voorzitter zou zijn van twee verenigingen kan al snel de vraag opkomen: “Voor wie zit je hier eigenlijk?”

Door dit soort stappen in het proces naar samengaan in te lassen, geeft men de leden de kans om vertrouwd te raken met de nieuwe situatie. De leden kunnen de voordelen van samengaan in de praktijk ervaren. De uiteindelijke grote verandering, het volledig samengaan, komt dan niet als een

donderslag bij heldere hemel. Men groeit er naar toe. Ook voor de bestuurders heeft deze gang van zaken voordelen. Er bestaat geen betere manier om elkaars mogelijkheden en onmogelijkheden te leren kennen dan met elkaar aan het werk te zijn. En bestuurswerk is er volop! Functies in twee verenigingen vervullen en ook nog eens lid zijn van een werkgroep, het moet niet onderschat worden. Maar houdt dan voor ogen dat het maar tijdelijk is. En in Groningen zeggen ze niet voor niks: “Zunder waark, gain hunnig”. (Zonder werk, geen honing)

De vorm van samengaan

Het samengaan van verenigingen kan op verschillende manieren plaatsvinden. We onderscheiden er drie.

-1-

De ideale vorm is de juridische fusie. Daarbij moeten we meteen al de opmerking maken dat de ideale vorm van samengaan te vergelijken is met de ideale standaardvogel. Zo'n ideale standaardvogel bestaat gewoon niet. De juridische fusie zal voor de meeste verenigingen ook wel niet haalbaar zijn. Toch is het goed er bij stil te staan, aangezien het inzicht geeft in de vele aspecten die van belang zijn bij samengaan.

Een juridische fusie van verenigingen is geen vrijblijvend iets. Onder titel 7 van boek 2 Burgerlijk Wetboek worden de regels met betrekking tot fusie van rechtspersonen in het algemeen vastgesteld. Veel van deze regels zijn van dwingend recht. Men komt er niet onderuit. Artikel 312 zegt bijvoorbeeld in lid 1: “De besturen van de te fuseren rechtspersonen stellen een voorstel tot fusie op”. Zo'n voorstel dient er dus hoe dan ook te komen. Lid 2 schrijft voor welke onderwerpen dat voorstel moet bevatten. Dat is een lijst die van a tot en met i loopt. In andere artikelen volgen nog meer verplichtingen. Niet al die verplichtingen zijn van toepassing op verenigingen. Een vereniging is immers een specifieke rechtspersoon. En veel regels kennen weer uitzonderingen.

Het zal inmiddels duidelijk zijn dat de gemiddelde bestuurder van een vogelvereniging niet de kennis en vaardigheden in huis heeft om daar wijs uit te geraken. Het inschakelen van iemand die op dit onderwerp juridisch geschoold is, zal noodzakelijk zijn. Een notaris is de meest voor de hand liggende keuze. En het uurloon van een notaris is hoger dan dat van een keurmeester, om maar eens iets te noemen. Daarmee komen we al meteen uit op het grootste nadeel van de juridische fusie: het kost bakken met geld!

Er is nog een groot nadeel. Het voorstel tot fusie zal door alle betrokken verenigingen moeten worden goedgekeurd. Die goedkeuring dient op gelijke wijze plaats te vinden waarop in de verenigingsstatuten is bepaald hoe die statuten gewijzigd worden. Dat kan dus per vereniging sterk verschillen. Wanneer echter de leden van één vereniging het fusievoorstel afwijzen, is de hele operatie van de baan. De verenigingen die voor zijn kunnen de fusie niet voortzetten. Alle inspanningen en kosten zijn dan voor niets geweest. Men kan, dit keer zonder de afhakende vereniging, weer van voor af aan beginnen.

Het grote voordeel van een juridische fusie is dat de deelnemende verenigingen automatisch ophouden te bestaan. Alle leden en het gehele vermogen van de afzonderlijke verenigingen gaan zonder meer over naar de nieuwe vereniging. De grootste weerstand die bij het samengaan van verenigingen bestaat, namelijk het sentiment dat men wordt “overgenomen”, wordt op deze wijze omzeild. Men hoeft ook niet ieder lid individueel te benaderen voor een overschrijving naar de nieuwe vereniging, waaraan bij de andere vormen van samengaan niet te ontkomen valt.

Er zit echter nog een financieel addertje onder het gras. Wanneer het vermogen van de oude verenigingen overgaat naar de nieuwe vereniging, wordt dat door de belastingdienst als een

schenking gezien. Boven een bedrag van € 2208 dient schenkbelasting van 30% te worden betaald. En dat geldt voor iedere afzonderlijke schenking. Wanneer dus 4 verenigingen fuseren die ieder een bedrag van meer dan € 2208 in kas hebben, dient door de nieuwe vereniging per schenkende vereniging over dit meerdere 30% belasting worden betaald. Doodzonde van het geld. Men kan dit voorkomen door het aanvragen van een ANBI-status. De afkorting ANBI staat voor Algemeen Nut Beogende Instelling. Deze aanvraag dient bij de Belastingdienst te geschieden. De meeste vogelverenigingen zullen er wel voor in aanmerking komen. Het is echter mogelijk dat er in de statuten bepalingen staan die het verkrijgen van een ANBI-status uitsluiten. Daar moet men bij het opstellen van de statuten van de gefuseerde vereniging rekening mee houden. Hoe dan ook, als men de schenkbelasting wil ontwijken, kost dat veel werk en tijd.

De volgende financiële hinderpaal is alleen van belang wanneer een of meerdere verenigingen die bij de fusie zijn betrokken een onroerende zaak in eigendom hebben. We moeten dan denken aan een clubgebouw of een materiaaldepot. En let op: de vereniging moet de zaak echt in eigendom hebben. Bij huur of een andere titel waarop een vereniging een gebouw gebruikt, speelt dit alles geen enkele rol. De levering van een onroerende zaak aan de gefuseerde vereniging kan slechts door middel van een notariële akte plaatsvinden. Een notaris doet dat niet voor niks. Daarnaast eist de Belastingdienst overdrachtsbelasting. Kortom, men raakt weer een hoop geld kwijt.

-2-

En andere vorm van samengaan is het oprichten van een geheel nieuwe vereniging. De oude verenigingen heffen zich dan op na het overdragen van hun vermogen aan die nieuwe vereniging. Aan het overdragen van vermogen kleven dezelfde bezwaren die we hiervoor al bij de juridische fusie beschreven hebben. Er is echter één wezenlijk verschil. Afgezien van onroerende zaken kan het vermogen van de oude verenigingen geleidelijk overgaan. Door ieder jaar minder dan € 2208 over te maken ontwijkt men de schenkbelasting. De oude verenigingen moeten dan wel in stand worden gehouden totdat het al het geld is overgemaakt. Ze zullen een slapend bestaan leiden waar formeel nog minimaal enkele bestuursleden lid van zullen zijn. Houdt overigens in gedachte dat belastingontwijking is toegestaan. Belastingontduiking, bijvoorbeeld het doen van onjuiste opgaven, is een strafbaar feit.

Ten aanzien de eigendom van onroerende zaken is er geen verschil met de juridisch fusie. Men krijgt fikse kosten op het dak.

Het overgaan van leden is bij deze vorm van samengaan minder eenvoudig. Ieder lid zal zich bij de oude vereniging moeten uitschrijven en zich als lid bij de nieuwe vereniging moeten aanmelden. Inactieve leden waarvan vaak slechts de naam bekend is, kan men dan het beste individueel benaderen met een formulier waarmee wordt uitgeschreven en een formulier waarmee weer wordt ingeschreven. Dat kan veel tijd kosten. Als inactieve leden toch al twijfelden over het nut van lidmaatschap, kan dit ook een moment zijn waarop ze besluiten het bij uitschrijving te laten. Dan kost het ook nog leden. Maar afgezien daarvan, er is weinig weerstand te verwachten bij deze leden. Als ze lid zijn om het maandblad van de Bond te kunnen lezen en om ringen te kunnen bestellen, dan zal het hen weinig uitmaken bij welke plaatselijke vereniging ze zijn aangesloten.

Dit kan geheel anders liggen dit bij de actieve leden. Bij grote weerstand tegen de verandering kunnen ze eenvoudig weigeren aan de overschrijving mee te werken. Als ze een clubje vormen, zijn ze zelfs in staat de gehele gang van zaken te saboteren alleen al door gewoon lid te blijven. De oude vereniging kan dan niet worden opgeheven. Het clubje zal de dienst gaan uitmaken wanneer intussen een groep leden de overstap al wel gemaakt heeft. Een direct gevolg hiervan is dat de vermogensoverdracht niet kan plaatsvinden. Het clubje dat inmiddels de meerderheid vormt, zal immers tegenstemmen wanneer besluiten hierover genomen moeten worden.

Men kan dit trachten op te lossen door deze leden te royeren op grond van handelen tegen de belangen van de vereniging. De meeste verenigingen hebben wel een dergelijke bepaling in hun statuten. Maar de meeste verenigingsstatuten schrijven ook voor dat de leden de laatste stem hebben bij royement. En als dan degenen die geroyeerd moeten worden de meerderheid vormen,

zal een royementsprocedure uiteraard in het water vallen. Los van dit alles, royeren is in dit soort situaties werken met de botte bijl en zal alleen maar verliezers opleveren. Leg de fout niet bij de saboterende leden, maar bij het bestuur zelf. Besef dan dat weerstanden al in het voortraject hadden moeten worden opgelost.

Het is beter de tijd te nemen en de oude vereniging dan nog maar te laten voortbestaan. De tijd is ook de grootste medestander. Het samengaan was immers bedoeld als oplossing voor het tanen van de verenigingsactiviteiten. Wanneer een aantal leden wel de overstap maakt en de nieuwe vereniging een succes blijkt te zijn terwijl in de oude vereniging nog minder gebeurt dan al het geval was, rest de achterblijvers vroeg of laat toch geen ander keuze dan zich schikken in het onvermijdelijke.

-3-

De derde vorm van samengaan is het in stand houden van één vereniging en het opheffen van de andere verenigingen. Deze vorm komt in beeld wanneer één of meer verenigingen onroerende zaken in eigendom hebben. De overdracht van een onroerende zaak kost een smak geld, hebben we al gezien. Dat geld kan bespaard worden wanneer de vereniging met de kostbaarste onroerende zaak in stand blijft. Er vindt dan immers geen overdracht plaats. De overgang van andere vermogensbestanddelen en leden kan op de hiervoor al beschreven wijze plaatsvinden.

De weerstand die voorkomt uit het gevoel “we worden overgenomen” is bij deze vorm van samengaan het grootst. Daaraan kan men tegemoet komen door vóór het samengaan bij de vereniging die in stand blijft een naamsverandering toe te passen. Daarbij ligt het het meest voor de hand een aanduiding in de naam van stad of dorp te veranderen in een aanduiding van de regio. Meestal vereist dat een wijziging van de statuten. Dat betekent dan weer notariskosten van rond de € 400. Maar het is ook een goede gelegenheid de statuten eens op orde te brengen. Statuten krijgen binnen het verenigingsleven vaak weinig aandacht. Men rommelt maar wat aan. Wanneer het er echter op aan komt, kan men niet om statutaire bepalingen heen. En als die bepalingen niet meer van deze tijd zijn, kan men in fikse problemen komen.

In verband met het omzeilen van weerstand zal het ook helpen wanneer vóór het daadwerkelijke samengaan een nieuw bestuur wordt gevormd dat bestaat uit (bestuurs-)leden van de samen te voegen verenigingen.

De beide laatste vormen van samengaan hebben het grote voordeel dat men niet aan fatale termijnen is gebonden. Iedere vereniging kan voor zichzelf het meest gunstige tijdpad uitkiezen. Men houdt zelfs de mogelijkheid open dat zich in een later stadium verenigingen aanmelden die in eerste instantie niets zagen in samengaan. Zij kunnen dan alsnog meedoen.

Weerstanden

De doorsnee mens staat van nature argwanend ten opzichte van nieuwigheden. En dat is maar goed ook! We kunnen het vergelijken met vogelgedrag. Een vogel die onbekommerd iedere hem vreemde situatie tegemoet vliegt, blijft niet lang in leven. Bij mensen zal het niet zo'n vaart lopen, maar het principe is hetzelfde. Avonturiers die in het verenigingsleven overal op los stormen, kunnen onherstelbare verwoestingen aanrichten.

Op een internetsite staat te lezen dat de helft van alle pogingen tot samengaan van verenigingen mislukt. De hoofdoorzaak daarvan komt tot uitdrukking in de slogan: “Samengaan is emotie”. Wuif weerstanden tegen veranderingen in organisaties dan ook niet zomaar weg. Ze kunnen een functie hebben in een veranderingsproces. Uiteraard bestaan er weerstanden die inhoudelijk gezien volslagen irreëel zijn. Maar ook dan helpt het niet ze eenvoudig aan de kant te schuiven.

Ten aanzien van het voorkomen en het omgaan met weerstanden gelden enkele algemeenheden.

De eerste en belangrijkste: houdt uw leden op de hoogte.

Openbare bestuursvergaderingen kennen we niet in het verenigingsleven. Ook bijeenkomsten waarin een samengaan wordt voorbereid, hoeven niet openbaar te zijn. Bestuurders moeten de vrijheid hebben onderling twijfels en onzekerheden te bespreken of vraagstukken aan de orde te stellen waar (nog) geen oplossing voor is. Een uitspraak in het openbaar gedaan heeft nu eenmaal meer consequenties dan een uitspraak gedaan in een besloten overleg. En wanneer er over persoonlijke aangelegenheden van leden wordt gesproken, dient het besprokene altijd binnenskamers te blijven.

Maar dat wil niet zeggen dat men de leden niet op de hoogte moet houden. Men moet voorkomen dat er gezegd gaat worden: "Er wordt van alles voor ons verborgen gehouden". Als een dergelijk sentiment onder de leden gaat leven, heeft men de ideale broedplaats voor tal van weerstanden in het leven geroepen.

Praktisch gezien is het handig een nieuwsbrief op te stellen. Die kan dan, telkens wanneer er nieuws is, onder de leden verspreid worden. Vermeldt daarin wanneer en waar is vergaderd, wie daarbij aanwezig waren, welke besluiten er genomen zijn, welke besluiten er door de afzonderlijke ledenvergaderingen moeten worden genomen, welk voorwerk er is verricht, welke adviezen er bij deskundigen zijn ingewonnen, etc. Het is van het grootste belang daar ook iedere keer in te vermelden dat op- en aanmerkingen, ideeën en suggesties welkom zijn. Plaats een lijstje met contactadressen waar de leden terecht kunnen.

Stel u open voor op- en aanmerkingen, ideeën en suggesties.

Wanneer leden op de inhoud van een nieuwsbrief reageren, of op andere wijze iets kenbaar maken, reageer er dan ook op. Dat geldt ook en vooral voor reacties die inhoudelijk volslagen irreëel zijn. Een irreële reactie labelt u uiteraard niet als zodanig. Dat komt als een belediging over en het voor de hand liggende gevolg is dat de communicatie stopt. Ga er inhoudelijk op in. Leg uit hoe de gang van zaken is en laat het betreffende lid daar zelf de conclusie uit trekken dat de reactie niet zake doende is. Dat zal niet altijd lukken. Daar komen we nog op terug.

Goede voorstellen neemt u natuurlijk meteen over. Een voorstel dat niet kan worden overgenomen, verdient echter evenzogoed uw aandacht. Het is altijd als positief aan te merken dat leden zich betrokken tonen en willen meedenken. Met het doodgewoon niet reageren op voorstellen krenkt u leden. De kans dat ze de hakken in het zand zetten en u tegen gaan werken, wordt vergroot. De meeste mensen kunnen er zich wel bij neerleggen dat hun voorstel wordt afgewezen, als er maar aandacht aan wordt besteed en het afwijzen op serieuze gronden plaatsvindt.

Wordt niet kwaad als er regelrecht kritiek wordt geuit. Ook niet als die kritiek apert onredelijk is. Houdt het ten opzichte van de leden altijd zakelijk. Uw persoonlijke frustraties kunt u in een bestuursoverleg uiten, althans wanneer daar collegiale verhoudingen heersen.

Notulering en presentielijsten

Mensen zijn vaak kort van memorie, zeker als emoties een rol spelen. Het komt ook vaak voor dat mensen wel besluiten ondersteunen, maar zich niet of onvoldoende realiseren welke consequenties die besluiten hebben. Wanneer die consequenties hen later tegenstaan, trekken ze het eens genomen besluit in twijfel. Het is daarom van groot belang goede notulen met een presentielijst op te stellen. "Dit is toen besloten en je was er zelf bij". Daarmee kan de zaak natuurlijk niet worden afgedaan. Men zal toch in gesprek moeten over die onvoorziene consequenties. Maar het besluit blijft wel overeind. Het proces wordt in zijn voortgang niet onderbroken.

Bedrijf propaganda

Propaganda wordt door menigeen als een onfrisse bezigheid beschouwt. Dat is vreemd. In het dagelijks leven worden we constant met allerlei vormen van propaganda opgescheept, denk alleen maar eens aan de overal en altijd aanwezige reclameboodschappen. Ook in de politiek vertrouwt men meer op propaganda dan op rationele uitleg van standpunten. Zelfs onze Bond doet er aan mee: "De NBvV, dat zijn we samen". Propaganda bedrijven is op zich niet slecht. De boodschap die wordt uitgedragen, kan wel slecht zijn. Maar dat hoeft natuurlijk niet.

Mensen zijn geneigd in kritieke situaties het onvermijdelijke van zich af te schuiven. Dan helpt het niet om de situatie uitgebreid te duiden en de mogelijke oplossingen uit te leggen. Daarmee doet men een beroep op het verstand. Maar dat verstand wordt bij onzekerheid en soms zelfs angst voor veranderingen nu juist uitgeschakeld. Propaganda is dan het middel om de geesten toch rijp te maken voor een positieve verandering.

In de context van het samengaan van verenigingen houdt propaganda bedrijven niets anders in dan het steeds maar weer mondeling en schriftelijk herhalen van de boodschap dat de afzonderlijke verenigingen het ieder voor zich niet meer redden. Dat men verantwoordelijk is voor de vogelliefhebberij in zijn geheel en dus ook en zeker voor naburige vogelverenigingen.

Wie bedenkt eens een slagzin waarin dit kernachtig wordt uitgedrukt?

Breng weerstanden in kaart

Men kan weerstanden alleen maar in kaart brengen door met de leden in gesprek te gaan. Dat kan op ledenbijeenkomsten, maar ook met individuele leden in de wandelgangen of bij hen thuis. Het laatste geniet vaak zelfs de voorkeur. In iemands vogelhok heerst vaak de perfecte sfeer om in alle rust verenigingsperikelen te bespreken. En laat mensen dan praten. Kom niet meteen met eigen standpunten. In de eerste fasen van een samenvoegingsproces is er immers nog niks definitiefs besloten. Benadruk dat ook. Mensen komen dan wel los.

Het bestuur kan vervolgens orde scheppen in de verkregen informatie. Maak onderscheid tussen reële en irreële weerstanden.

Over irreële weerstanden is hiervoor al iets gezegd. Er is niet altijd iets mee aan te vangen. Het behoort tot de karaktertrekken van sommige mensen. We hebben al eerder het defaitisme ter sprake gebracht. Dat kan extreme vormen aannemen. Defaitisten staan dan niet alleen op het standpunt dat er nooit iets ten goede kan veranderen, ze zullen dat standpunt ook bewezen willen zien. En dat bewijs gaan ze zelf aanleveren door de boel te saboteren. In de praktijk zal dat niet zo vaak voorkomen. Het ligt immers niet voor de hand dat mensen die zo in het leven staan lid van een vereniging zullen worden. Maar bij een onjuiste aanpak kunnen de ontwikkelingen wel een flink eind in die richting gaan.

De onjuiste aanpak is er met felle verwijten en beschuldigingen tegen ingaan. Daar komt gegarandeerd ruzie van! Andere leden worden dan vaak meegezogen in de negatieve sfeer. Het is beter de kwestie in alle rust in een ledenbijeenkomst te benoemen en het betreffende lid of leden met de consequenties van een irreële of defaitistische opstelling te confronteren. Toegeven aan zo'n opstelling betekent immers dat er geen oplossing komt voor het tanende verenigingsleven. En wie niet in het samengaan van verenigingen gelooft, hoeft de mensen die er wel in geloven niet voor de voeten te lopen. Op die manier raken de (potentiële) saboteurs geïsoleerd van de positief ingestelde leden.

Het is mogelijk dat weerstanden een leven gaan leiden buiten de officiële kanalen. In het meest ongunstige geval ontstaan er klikjes waarbinnen leden elkaar ophitsen. In een officiële vergadering kan dat dan plotseling tot uitbarsting komen. De enige manier om dat voor te zijn, is contact zoeken en houden met leden. Het is, ook buiten het verband van samengaan, altijd van

belang dat een bestuur weet wat er onder de leden leeft.

De reële weerstanden kunnen zeer uiteenlopend zijn. Voorbeelden: “Ik ben nu 39 jaar lid van deze vereniging en ik wil hier nog mijn 40-jarig jubileum vieren.” “We hebben altijd geldprijzen op onze tentoonstellingen uitgereikt en als we samengaan wordt dat afgeschaft.” “Onze reistijden worden langer.” De lijst van mogelijke weerstanden is eindeloos.

Wanneer rijke en arme verenigingen samengaan, kan dat bij de rijke verenigingen een bijzondere weerstand oproepen. Dat gaat dan in de sfeer van: “Zij gaan van ons geld profiteren!” De arme vereniging kan van financieel wanbeheer worden beticht. In een situatie waarin een dergelijke beschuldiging terecht is, ligt het voor de hand dat de verantwoordelijke bestuursleden een stapje terug doen. In ieder geval zullen ze geen taken op zich moeten nemen die direct verband houden met het financieel beheer. Dat kan de weerstand doen afnemen. Als echter geen duidelijke oorzaak voor de armoede van een vereniging kan worden aangewezen, wordt het moeilijker. Er rest dan uiteindelijk niets anders dan een beroep doen op het algemeen belang van de vogelliefhebberij. Dit is dan zo'n situatie waarin men de vruchten van een goede propaganda kan plukken.

Het grote verschil met irreële weerstanden is dat het toch steeds om concrete onderwerpen gaat. En ook al worden ze door het samengaan opgeroepen, het is in wezen gelijk aan andere kwesties waarin leden het onderling oneens zijn. De oplossing ligt in het met elkaar praten en eventueel compromissen bedenken. Het instellen van een proefperiode (we doen het een jaar op deze manier en dan praten we nogmaals over) kan ook wel helpen. Bij blijvende meningsverschillen zal een stemming de doorslag moeten geven. Het mag echter duidelijk zijn dat een besluit dat met slechts een kleine meerderheid is genomen een bom onder de gehele organisatie kan leggen.

Nawoord

In het voorgaande hebben we de nodige perikelen die met een samenvoeging gepaard kunnen gaan op een rijtje gezet. Dat betekent natuurlijk niet al deze perikelen zich bij iedere samenvoeging zullen voordoen. Het is best mogelijk dat een samenvoeging zonder problemen verloopt. Niemand moet zich laten ontmoedigen. Uiteindelijk is het heel wat verenigingen al gelukt om op een succesvolle manier samen te gaan.

Anderzijds is er geen reden om een samenvoegingsproces onbekommerd in te gaan. Het al eerder genoemde gegeven dat de helft van alle pogingen tot samenvoeging mislukt, moet een waarschuwing zijn.

Het is ook niet de bedoeling om na een succesvolle samenvoeging op de lauweren te gaan rusten. Onherroepelijk wordt men dan binnen enkele jaren met dezelfde problemen geconfronteerd die de aanleiding vormden om samen te gaan. Als het goed is creëert het samengaan mogelijkheden om nieuw beleid uit te voeren dat vooral gericht is op promotie van de vogelliefhebberij. Die mogelijkheden moeten met beide handen worden aangegrepen!

We wensen verenigingen die willen samengaan alle succes.